

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA ¹⁾**

z dnia2010 r.

w sprawie roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym

Na podstawie art. 120 ust. 2f ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Określa się listę roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

W porozumieniu

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 216, poz. 1606).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska
z dnia2010 r. (poz. ...)

**LISTA ROŚLIN I ZWIERZĄT GATUNKÓW OBCYCH, KTÓRE W PRZYPADKU UWOLNIENIA
DO ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO MOGĄ ZAGROZIĆ GATUNKOM RODZIMYM
LUB SIEDLISKOM PRZYRODNICZYM**

L.p.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
Gatunki roślin w obrębie grup systematycznych (1)		
JEDNOLIŚCIENNE		
LILIOPSISIDA		
1.	moczarka delikatna (2)	<i>Elodea nuttallii</i>
2.	xx	<i>Spartina anglica</i>
DWULIŚCIENNE		
MAGNOLIOPSISIDA		
3.	azolla drobna (azolla karolińska) (2)	<i>Azolla filiculoides</i>
4.	barszcz Mantegazziego (barszcz kaukaski)	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
5.	barszcz Sosnowskiego	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
6.	bożodrzew gruczołowaty (ajlant gruczołkowaty)	<i>Ailanthus altissima</i>
7.	grubosz Helmsa (2)	<i>Crassula helmsii</i>
8.	kolcolist zachodni	<i>Ulex europaeus</i>
9.	kolczurka klapowana	<i>Echinocystis lobata</i>
10.	niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i>
11.	niecierpek pomarańczowy	<i>Impatiens capensis</i>
12.	rdestowiec czeski (rdestowiec pośredni)	<i>Reynoutria x bohemica</i>
13.	rdestowiec japoński (rdestowiec ostrokończysty)	<i>Reynoutria japonica</i>
14.	rdestowiec sachaliński	<i>Reynoutria sachalinensis</i>
15.	trojeść amerykańska	<i>Asclepias syriaca</i>
16.	tulejnik amerykański	<i>Lysichiton americanus</i>
Gatunki zwierząt w obrębie jednostek systematycznych		
RAMIENIOWE		
TENTACULATA		
17.	xx (2)	<i>Mnemiopsis leidyi</i>
PANCERZOWCE		
MALACOSTRACA		
18.	krab wełnistoreki (2)	<i>Eriocheir sinensis</i>
19.	rak Luizjański (2)	<i>Procambarus clarkii</i>
20.	rak pręgowany (rak amerykański) (2)	<i>Orconectes limosus</i>
21.	rak sygnałowy (rak kalifornijski) (2)	<i>Pacifastacus leniusculus</i>
OWADY		
INSECTA		
22.	xx	<i>Anoplophora chinensis</i>
23.	xx	<i>Anoplophora glabripennis</i>

- 24. xx
- 25. xx
- 26. xx
- 27. xx
- 28. xx
- 29. xx
- 30. xx
- 31. xx
- 32. xx

MAŁŹE

- 33. ostryga pacyficzna (2) (3)
- 34. szczeżuja chińska (2)
- 35. xx (2)
- 36. xx (2)

RYBY

- 37. babka bycza (2) (3)
- 38. babka łysa (babka gołogłowa) (2) (3)
- 39. babka szczupła (babka rzeczna) (2) (3)
- 40. czebaczek amurski (2)
- 41. pirapitinga (pirania paku) (2)
- 42. sumik karłowaty (2) (3)
- 43. trawianka (2)

PŁAZY

- 44. żaba rycząca (żaba byk, żaba wół)

GADY

- 45. żółw jaszczurowaty (2)
- 46. żółw malowany (2)
- 47. żółw ostrogrzbiety (2)
- 48. żółw ozdobny (żółw żółtolicy, żółw czerwonolicy) (2)
- 49. żółwiak chiński (2)
- 50. xx (2)

PTAKI

- 51. bernikla kanadyjska
- 52. gęsiówka egipska
- 53. sterniczka jamajska

SSAKI

- 54. bizon
- 55. bóbr kanadyjski
- 56. burunduk
- 57. jelen aksis (czytal)
- 58. jelen sika (jelen wschodni)

- Monochamus alternatus*
- Monochamus carolinensis*
- Monochamus marmorator*
- Monochamus mutator*
- Monochamus nitens*
- Monochamus notatus*
- Monochamus obtusus*
- Monochamus scutellatus*
- Monochamus titillator*

BIVALVIA

- Crassostrea gigas*
- Sinanodonta woodiana*
- Corbicula fluminalis*
- Corbicula fluminea*

PISCES

- Neogobius melanostomus*
- Neogobius gymnotrachelus*
- Neogobius fluviatilis*
- Pseudorasbora parva*
- Piaractus brachypomus*
- Ameiurus nebulosus*
- Perccottus glenii*

AMPHIBIA

- Lithobates catesbeianus*

REPTILIA

- Chelydra serpentina*
- Chrysemys picta*
- Grapthemys pseudogographica*
- Trachemys scripta*
- Pelodiscus sinensis*
- Pseudemys spp.*

AVES

- Branta canadensis*
- Alopochen aegyptiacus*
- Oxyura jamaicensis*

MAMMALIA

- Bison bison*
- Castor canadensis*
- Tamias sibiricus*
- Axis axis*
- Cervus nippon*

59. jeleń wirginijski	<i>Odocoileus virginianus</i>
60. jenot	<i>Nyctereutes procyonoides</i>
61. mangusta złocista	<i>Herpestes auropunctatus</i>
62. maral (jeleń mandżurski)	<i>Cervus elaphus sibiricus</i>
63. norka amerykańska	<i>Mustela vison</i>
64. szop pracz	<i>Procyon lotor</i>
65. wapiti	<i>Cervus canadensis</i>
66. wiewiórka szara	<i>Sciurus carolinensis</i>

Objaśnienie:

Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne w ten sposób, że wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **KLAS**,

Gatunki zwierząt zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne w ten sposób, że wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,

(1) - Nie dotyczy okazów gatunków obcych przetrzymywanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia oraz samoczynnie rozprzestrzeniających się.

(2) - Nie dotyczy okazów gatunków obcych przetrzymywanych w akwariach i akwaterrariach, z wyłączeniem okazów gatunków obcych przetrzymywanych do sprzedaży.

(3) - Nie dotyczy okazów gatunków obcych przetrzymywanych poza akwenami w celach spożywczych.

xx - Brak nazwy polskiej.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom, wykonuje delegację zawartą w art. 120 ust. 2f ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat rozwój cywilizacyjny i związana z nim intensyfikacja transportu, handlu i turystyki, spowodowały lawinowy wzrost zamierzonych i niezamierzonych introdukcji gatunków roślin, zwierząt i grzybów poza obszar ich naturalnego występowania. Wpływ tych gatunków, zwanych gatunkami obcymi, jest obecnie uznawany za jedno z głównych zagrożeń dla różnorodności biologicznej charakteryzującej dany rejon geograficzny. Znalazło to odzwierciedlenie w najważniejszych dokumentach międzynarodowych poświęconych ochronie przyrody, tj. Konwencji o różnorodności biologicznej (Dz. U. z 2002 r. Nr 184, poz. 1532) oraz Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencji Berneńskiej) (Dz. U. z 1996 r. Nr 58, poz. 263 i 264). Rekomendacje i decyzje przygotowane w ramach tych konwencji (decyzja VI/23 Konferencji Stron w Hadze i decyzja VII/13 Konferencji Stron w Kuala Lumpur Konwencji o różnorodności biologicznej oraz rekomendacja No. 99/2003 Komitetu Konwencji Berneńskiej) mają na celu stworzenie podstaw dla skutecznego rozwiązywania tego problemu.

W Polsce do chwili obecnej odnotowano występowanie w środowisku przyrodniczym 1063 gatunków obcych, należących do różnych grup taksonomicznych. Większość z nich nie stanowi zagrożenia dla rodzimej przyrody, jedynie część należy do grupy gatunków inwazyjnych, wpływających negatywnie na rodzime gatunki roślin, zwierząt i grzybów, a także na siedliska przyrodnicze. Niekorzystny wpływ objawia się poprzez: tworzenie własnych zbiorowisk lub wnikanie na stałe do naturalnych zbiorowisk, doprowadzając do ich przebudowy, intensywną roślinożerność, drapieżnictwo, bądź skuteczną konkurencję o pokarm czy miejsca rozrodu, pasożytowanie na gatunkach rodzimych, przenoszenie groźnych chorób i pasożytów, krzyżowanie się gatunków obcych z rodzimymi, bądź gatunków obcych ze sobą, powodując powstanie ekspansywnych mieszańców, prowadzące w konsekwencji do wypierania rodzimych gatunków z ich naturalnych siedlisk.

Rozporządzenie zawiera listę gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego powodują lub mogą powodować zagrożenie dla rodzimych gatunków lub siedlisk przyrodniczych. W trakcie tworzenia listy kierowano się następującymi kryteriami:

- 1) gatunki obce są hodowane lub uprawiane w Polsce w chwili obecnej lub istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo hodowli lub uprawy w przyszłości, co może generować niebezpieczeństwo celowego bądź przypadkowego uwolnienia okazów do środowiska przyrodniczego;
- 2) wprowadzenie ograniczeń w stosunku do gatunków obcych może przyczynić się do zahamowania inwazji z krajów sąsiednich lub rozprzestrzeniania na terenie kraju.

Sprowadzanie do kraju, przetrzymywanie, prowadzenie hodowli, rozmnażanie i sprzedaż na terenie kraju obcych gatunków roślin i zwierząt, figurujących na liście, będzie możliwe, ale dopiero po uzyskaniu zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (art. 120 ust. 2 ustawy).

Natomiast wprowadzanie do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczanie w tym środowisku roślin, zwierząt lub grzybów gatunków obcych, jest zabronione (art. 120 ust. 1 ustawy). Zakazu tego nie stosuje się w przypadku wprowadzania do środowiska przyrodniczego i przemieszczania w tym środowisku obcych gatunków roślin stosowanych do zakładania i utrzymywania terenów zieleni oraz zakładania i utrzymywania zadrzewień poza lasami i obszarami objętymi formami ochrony przyrody, a także gatunków roślin wykorzystywanych w ramach racjonalnej gospodarki leśnej i rolnej (art. 120 ust. 4 ustawy), z wyłączeniem gatunków, o których mowa w art. 120 ust. 2 ustawy.

Wprowadzenie do rozporządzenia 2 gatunków: jenota (*Nyctereutes procyonoides*) i mangusty złocistej (*Herpestes auropunctatus*) jest wykonaniem zalecenia Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej (rekomendacje nr 139 (2009) i nr 140 (2009), przyjęte dnia 26 listopada 2009 r.). Z rekomendacji wynika, że Strony Konwencji Berneńskiej powinny oszacować wpływ jenota i mangusty złocistej na różnorodność biologiczną, prowadzić monitoring stanu populacji tych gatunków, zapobiegać ich rozprzestrzenianiu i ograniczać ich liczebność.

W chwili obecnej nie ma uzasadnienia dla umieszczenia w załączniku do rozporządzenia obcych gatunków grzybów, ze względu na fakt, iż nie spełniają one wymienionych powyżej warunków.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597). Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia, z chwilą przekazania do uzgodnień zewnętrznych, został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest sformułowanie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym, zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 120 ust. 2 lit. f ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) oraz mając na uwadze postanowienia konwencji międzynarodowych: decyzję VI/23 Konferencji Stron w Hadze i decyzję VII/13 Konferencji Stron w Kuala Lumpur Konwencji o różnorodności biologicznej, sporządzoną w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 184, poz. 1532) oraz rekomendację No. 99/2003 Komitetu Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, wprowadzoną w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 58, poz. 263 i 264).

2. Podmioty, na które oddziałuje niniejszy akt normatywny

Wprowadzenie niniejszego aktu normatywnego w zakresie posiadanych kompetencji będzie oddziaływało na następujące podmioty: Ministra Środowiska, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, regionalnych dyrektorów ochrony środowiska oraz parki narodowe, PGL Lasy Państwowe, Państwową Inspekcję Weterynaryjną, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Izby Celne oraz podmioty zajmujące się uprawą, hodowlą i obrotem gatunkami roślin i zwierząt, określonymi w rozporządzeniu.

3. Konsultacje

I. Lista podmiotów biorących udział w konsultacjach:

1. Instytut Badawczy Leśnictwa
2. Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
3. Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk
4. Instytut Dendrologii Polskiej Akademii Nauk
5. Centrum Badań Ekologicznych Polskiej Akademii Nauk
6. Muzeum i Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk
7. Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk
8. Zakład Ornitologii Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku
9. Komitet Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
10. Uniwersytet Jagielloński – Wydział Biologii i Nauk o Ziemi
11. Uniwersytet Warszawski – Wydział Biologii
12. Uniwersytet Wrocławski – Wydział Nauk Biologicznych
13. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu – Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt
14. Uniwersytet Śląski – Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
15. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Biologii
16. Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – Wydział Biologii i Nauk o Ziemi
17. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – Wydział Ochrony Środowiska i Rybactwa, Wydział Biologii
18. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Wydział Rolnictwa i Biologii, Wydział Nauk o Zwierzętach, Wydział Leśny, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, Wydział Inżynierii i Kształtowania Środowiska
19. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie – Wydział Biotechnologii i Hodowli Zwierząt
20. Rada Dyrektorów Polskich Ogrodów Zoologicznych
21. Rada Ogrodów Botanicznych
22. Polskie Towarzystwo Botaniczne
23. Krajowa Rada Izb Rolniczych

24. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
25. Polskie Towarzystwo Leśne
26. Polski Związek Łowiecki
27. Państwowa Inspekcja Weterynaryjna
28. Polskie Towarzystwo Rybackie
29. Instytut Rybactwa Śródlądowego
30. Morski Instytut Rybacki
31. Zarząd Główny Polskiego Związku Wędkarskiego
32. Polski Związek Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych
33. Polski Związek Branżowy Hodowców Jeleniowatych
34. Polski Związek Hodowców Jeleniowatych
35. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”
36. Klub Przyrodników
37. Stowarzyszenie – Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot
38. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
39. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
40. Polskie Stowarzyszenie Terrarystyczne
41. Centrum Prawa Ekologicznego
42. Liga Ochrony Przyrody
43. Polski Klub Ekologiczny
44. Związek Szkółkarzy Polskich
45. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

II. Pozostałe podmioty biorące udział w konsultacjach:

1. Marszałkowie województw

III. Inni uczestnicy konsultacji:

1. Państwowa Rada Ochrony Przyrody

Projekt zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wprowadzenie w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki, może w ograniczonym stopniu wpłynąć na funkcjonowanie przedsiębiorstw zajmujących się obrotem gatunkami obcymi, ze względu na wprowadzenie większej kontroli w zakresie sprzedaży gatunków, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić rodzimym gatunkom lub siedliskom przyrodniczym.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rozwój regionów.